

Д 2015

1191к

Г. К. Кәдіркұлова

ҚАЗАҚСТАН ТАРИХЫ

Оқулық

П 2015/1191 К

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ
МИНИСТРЛІГІ**

**АЛМАТЫ ЭКОНОМИКА ЖӘНЕ СТАТИСТИКА
АКАДЕМИЯСЫ**

Г.К. Кәдіркүлова

ҚАЗАҚСТАН ТАРИХЫ

Оқулық

**Алматы
2014**

МАЗМҰНЫ

Кіріспе		3
I-тарау.	ҚАЗАҚСТАННЫҢ ЕЖЕЛГІ ТАРИХЫ	5
	1.1. Ежелгі тас дәуірі	5
	1.2. Орта және жаңа тас ғасырындағы Қазақстан. Металл-энеолит ғасырына өту кезеңі	8
	1.3. Қазақстан аумағындағы қола дәуірі	11
II-тарау.	ҚАЗАҚСТАННЫҢ ЕЖЕЛГІ МЕМЛЕКЕТТЕРІ (б.з.д.ҮІІІ - б.з. Ү ғғ.)	14
	2.1. Сактардың тайпалық одағы	14
	2.2. Үйсін мемлекеті	17
	2.3. Хун және ғұндардың мемлекеті	19
	2.4. Қаңлылар	22
	2.5. Б.з. ІІІ-Ү ғғ. Қазақстан аумағындағы мемлекеттер	24
III-тарау.	ҚАЗАҚСТАН ЕРТЕДЕГІ ЖӘНЕ ДАМЫҒАН ОРТА ҒАСЫР ДӘУІРІНДЕ	25
	3.1. Түріктер тарихи аренада	25
	3.2. Батыс-түрік қағанаты	27
	3.3. Түргештер мен қарлұқтар мемлекеті	30
	3.4. Қарахан мемлекеті	32
	3.5. Оғыздар	34
	3.6. Қимақтардың, қыпшақтар және қарақытайлардың мемлекеттері	36
	3.7. Наймандар. Керейлер	39
	3.8. Қазақстанның ортағасырдағы қалалық мәдениеті	41
	3.9. Жазу ескерткіштері	43
	3.10. Түркі халықтарының діни нанымдары	47
IV-тарау.	XІІІ ҒАСЫР МЕН ХҮ ҒАСЫРДЫҢ БІРІНШІ ЖАРТЫСЫНДАҒЫ ҚАЗАҚСТАН	54
	4.1. Шыңғыс хан империясының құрылуы	54
	4.2. ХІҮ-ХҮ ғғ. Қазақстан аумағындағы мемлекет	59
	4.3. ХІІІ ғасырда және ХҮ ғасырдың бірінші жартысындағы Қазақстанның экономикасы мен мәдениеті	68
V-тарау.	ХҮ-ХҮІІ ғғ. ЕКІНШІ ЖАРТЫСЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ХАНДЫҒЫ	71
	5.1. Қазақ халқының этникалық процестері мен қалыптасуының аяқталуы	71
	5.2. Қазақ хандығының құрылуы. ХҮ-ХҮІІ ғасырлардағы қазақ хандығы	75
	5.3. «Жеті жарғы»	83

	5.4. ХҮ-ХҮІІ ғғ. Қазақ хандығының экономикалық және әлеуметтік құрылысы	85
	5.5. ХҮІ-ХҮІІ ғғ. Қазақ халқының мәдениеті	90
ҮІ-тарау.	ХҮІІІ ҒАСЫРДАҒЫ ҚАЗАҚ ХАНДЫҒЫ	97
	6.1. ХҮІІ ғасырда және ХҮІІІ ғасырдың басындағы жоңғар-қазақ соғысы	97
	6.2. Қазақстанның Ресейге қосыла бастауы	101
	6.3. ХҮІІІ ғасырдың екінші жартысындағы қазақ хандығы	105
	6.4. Қазақстанның ХҮІІІ ғасырдағы экономикалық дамуы	109
	6.5. Сырым Датұлы бастаған Кіші жүз қазақтарының көтерілісі (1783-1797 жж.)	111
	6.6. Қазақтардың малға қатысты салт-дәстүрлері мен сенімдері	114
ҮІІ-тарау.	ХІХ ҒАСЫРДАҒЫ ҚАЗАҚСТАН	118
	7.1. «Сібір қырғыздары туралы жарғы», «Орынбор қырғыздары туралы жарғы» - Орта және Кіші жүздерде хан билігінің жойылуы	118
	7.2. ХІХ ғасырдың 20-шы жылдарындағы Жоламан Тіленшиев пен Саржан Қасымовтың көтерілістері	119
	7.3. Бөкей хандығының құрылуы	123
	7.4. Кенесары Қасымов басшылығымен болған ұлт-азаттық көтеріліс (1838-1847жж.)	125
	7.5. ХІХ ғасырдың 50-ші жылдарындағы отаршылдыққа қарсы көтерілістер	130
	7.6. Әкімшілік және сот реформалары	132
	7.7. Қазақстан аумағын отарлау	133
	7.8. 1867-1868 жж. әкімшілік-аумақтық реформалар	135
	7.9. 1868-1869 жж. Орал, Торғай облыстарындағы, 1870 ж. Манғыстаудағы қазақтардың көтерілісі	138
	7.10. 1886-1891 жж. реформаларға сәйкес әкімшілік және сот құрылымындағы өзгерістер	140
	7.11. Патша өкіметінің қоныстандыру саясаты	142
	7.12. Жетісуға ұйғырлар мен дүңғандардың қоныс аударуы	143
	7.13. Қазақтардың дәстүрлі шаруашылықтарының өзгеруі	145
	7.14. Өнеркәсіп пен сауданың дамуы	149
	7.15. ХІХ ғасырдың екінші жартысындағы Қазақстан мәдениеті	152
ҮІІІ-тарау.	XX ҒАСЫРДЫҢ БАС КЕЗІНДЕГІ ҚАЗАҚСТАН	162
	8.1. XX ғасырдың бас кезіндегі Қазақстанның әлеуметтік-экономикалық дамуы	162
	8.2. XX ғасырдың басындағы ұлт зиялылары	165

	8.3. Қазақстан бірінші орыс революциясы жылдарында (1905-1907 жж.)	168
	8.4. Бірінші дүниежүзілік соғыс. 1916 жылғы Қазақстандағы ұлт-азаттық қозғалыс	170
	8.5. Ақпан буржуазиялық-демократиялық революциясынан кейінгі Қазақстан	175
	8.6. «Алаш» партиясы және «Алаш Орда» үкіметі	178
IX-тарау.	ҚАЗАҚСТАН КЕҢЕС ӨКІМЕТІ ЖЫЛДАРЫНДА	183
	9.1. Кеңес өкіметінің орнауы. Қазақстандағы азамат соғысы. «Әскери коммунизм» саясаты	183
	9.2. 1921 жылғы ашаршылық. Жер-су реформасы	189
	9.3. Жаңа экономикалық саясат	189
	9.4. Мемлекеттік құрылыс	191
	9.5. Индустрияландыру жылдарындағы Қазақстан өнеркәсібінің қалыптасу ерекшеліктері және дамуы	194
	9.6. Күштеп ұжымдастыру – қазақ халқының қасіреті	196
	9.7. 1937-1938 жж. саяси қуғын-сүргін	200
	9.8. XX ғасырдың 20-шы-30-шы жылдарындағы Қазақстанның мәдени дамуы	202
	9.9. Қазақстан Ұлы Отан соғысы жылдарында (1941-1945 жж.)	205
	9.10. 1946-1964 жылдардағы Қазақстан	210
	9.11. 1965-1985 жж. Қазақстан дамуындағы өзгерістер	216
	9.12. Қазақстан қайта құру жылдарында (1985-1991 жж.)	220
X-тарау.	ТӘУЕЛСІЗ ҚАЗАҚСТАН	223
	10.1. КСРО-ның ыдырауы және ТМД-ның құрылуы	223
	10.2. 1991-2002 жж. Қазақстанның саяси дамуы	227
	10.3. Қазіргі кезеңдегі Қазақстанның экономикалық дамуы	230
	10.4. Қазақстан Республикасының қазіргі кезеңдегі сыртқы саясаты	235
	10.5. Қазақстандағы саяси партиялар мен қоғамдық қозғалыстар	240
	<i>Түсіндірме сөздік</i>	245
	<i>Хронологиялық көрсеткіш</i>	255
	<i>Әдебиеттер</i>	280